

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ ΣΤΙΣ Β΄ ΚΑΙ Γ΄ ΤΑΞΕΙΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2021

Πράξη «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» - MIS: 5035542

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α' Μέρος	4
Α. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	4
Β. ΣΚΟΠΟΘΕΣΙΑ	5
Γενικός σκοπός	5
Γενικοί στόχοι	5
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα.....	7
Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ	8
Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	9
Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	12
Διαγνωστική αξιολόγηση	12
Διαμορφωτική αξιολόγηση	12
Τελική αξιολόγηση	12
Β' Μέρος.....	14
Β1. Συγκεντρωτική Απεικόνιση του Προγράμματος Σπουδών	14
Β2. Αναλυτική Απεικόνιση του Προγράμματος Σπουδών	17

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ ΣΤΙΣ Β' ΚΑΙ Γ' ΤΑΞΕΙΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

Α' Μέρος

Α. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο Γενικό Λύκειο, σε μια βαθμίδα εκπαίδευσης όπου η γενική παιδεία συνδυάζεται με τη βαθμιαία εμβάθυνση σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, η διδασκαλία του μαθήματος των Λατινικών οφείλει να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες προκλήσεις και τα νέα παιδαγωγικά δεδομένα. Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών δεν προάγει την εκμάθηση της λατινικής γλώσσας ως αυτόνομη μαθησιακή διαδικασία αποκλειστικά γλωσσικού προσανατολισμού. Η μελέτη αρχαιογνωστικού υλικού σχετικά με τη λογοτεχνία, την κοινωνία, την ιδεολογία, την τέχνη της Ρώμης αλλά και την επίδραση του ρωμαϊκού πολιτισμού στον ευρωπαϊκό και τον νεοελληνικό πολιτισμό, η ρωμαιογνωσία, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της διδασκαλίας, καθώς μέσω της γλώσσας οι μαθητές/-τριες θα έρθουν σε μια πρώτη αλλά ουσιαστική επαφή με τον κόσμο της Ρώμης, με στόχο να αποκτήσουν ενδιαφέρον για τη διερεύνησή του, να αξιολογήσουν τη σχέση του κόσμου αυτού με τον ελληνικό πολιτισμό (αρχαίο και νέο) και να διαμορφώσουν κριτική στάση απέναντι στο σύγχρονο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Πιο συγκεκριμένα, μέσα από την επαφή τους με όψεις του πολιτισμού της Ρώμης οι μαθητές/-τριες θα είναι σε θέση να κατανοήσουν και να αξιολογήσουν αναλόγως την καταλυτική επίδραση όχι μόνο της γλώσσας, αλλά εν γένει του πολιτισμού της ρωμαϊκής αρχαιότητας σε ποικίλες πτυχές του ευρωπαϊκού πολιτισμού, όπως η ιατρική, η αρχιτεκτονική, οι φυσικές επιστήμες, η πολιτική, το δίκαιο κ.ά. Επιπλέον, θα ασκηθούν στον κριτικό γραμματισμό, την ερμηνεία κειμένων αλλά και ιδεών. Με τον τρόπο αυτό θα συνδεθούν με το ιστορικο-γλωσσικό και πολιτιστικό παρελθόν, χωρίς στρεβλωτικές εξιδανικεύσεις και με άμεση αναφορά στο παρόν. Ακολουθώντας, θα επανεκτιμήσουν την αναντίρρητα μεγάλη προσφορά του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, καθώς επίσης θα συγκροτήσουν κριτικά και με νηφαλιότητα και τη δική τους ταυτότητα στο πλαίσιο της σύγχρονης πολυπολιτισμικής και πολυεθνικής πραγματικότητας. Έτσι, η μελέτη της γλώσσας και η ερμηνεία των λατινικών κειμένων, πέρα από τον προφανή αρχαιογνωστικό και ανθρωπογνωστικό τους στόχο, θα συμβάλουν και στη συγκρότηση και ενίσχυση μιας σύγχρονης ανθρωπιστικής και ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Επίσης, μέσα από τη μελέτη της λατινικής γλώσσας και την επιδιωκόμενη εξοικείωση με τον ρωμαϊκό κόσμο, οι μαθητές/-τριες θα συνειδητοποιήσουν την αδιάρρηκτη συνάφεια του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού. Παράλληλα, η γνωριμία με τη Ρώμη θα ενισχύσει την αίσθηση των δεσμών και της συνέχειας του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού όχι μόνο με τον ρωμαϊκό αλλά και με τον βυζαντινό πολιτισμό, φωτίζοντας έτσι πολλές όψεις της νεοελληνικής συνέχειας σε γλωσσικό, πολιτικό, θρησκευτικό και ιδεολογικό επίπεδο.

Το μάθημα των Λατινικών μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην κριτική αγωγή των μαθητών/-τριών στον παγκόσμιο πολιτισμό όχι μόνο μέσα από την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και των γλωσσικών δεξιοτήτων τους, αλλά και μέσα από τη γνωριμία και υιοθέτηση των αρχών και αξιών του ανθρωπιστικού ιδεώδους. Ως το μοναδικό μη ελληνοκεντρικό μάθημα αρχαιογνωσίας με σαφή ευρωπαϊκό προσανατολισμό, το μάθημα των Λατινικών προάγει τη γνώση των μαθητών/-τριών για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, συντελώντας καθοριστικά στην εμπέδωση της ευρωπαϊκής ιδέας. Τα τελευταία χρόνια η σύνθεση της ελληνικής τάξης μεταβάλλεται συνεχώς, εμπλουτιζόμενη με μαθητές και μαθήτριες από

διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα. Ο διεθνικός χαρακτήρας του μαθήματος διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή τους αλλά και υπογραμμίζει γενικότερα τον σεβασμό της πολιτισμικής ετερότητας στο ευρύτερο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Στα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά δεδομένα της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης πραγματικότητας, με τις απεριόριστες δυνατότητες επικοινωνίας, απρόσκοπτης μετακίνησης και ανταλλαγής πολιτισμικών ιδεών, η ανάγκη καλλιέργειας της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών/-τριών και η συνειδητοποίηση από πλευράς τους πως η χώρα μας, ως αναπόσπαστο κομμάτι του ευρωπαϊκού πολιτισμού, συμμετέχει πλήρως και ισότιμα στο σύγχρονο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες του σύγχρονου σχολείου. Κατά συνέπεια, η εκμάθηση της λατινικής γλώσσας και η μελέτη της λατινικής λογοτεχνίας και του ρωμαϊκού πολιτισμού θα συμβάλουν στη σφυρηλάτηση ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής πολιτισμικής ταυτότητας από τους μαθητές και τις μαθήτριες του Γενικού Λυκείου.

B. ΣΚΟΠΟΘΕΣΙΑ

Γενικός σκοπός

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος των Λατινικών είναι η εξοικείωση των μαθητών/-τριών με τη λατινική γλώσσα, καθώς και με πτυχές της λατινικής γραμματείας και του κόσμου της Ρώμης. Παράλληλα, επιδιώκεται η ανάπτυξη ποικίλων δεξιοτήτων, η καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και η συνειδητοποίηση ότι η κλασική πολιτισμική κληρονομιά λειτουργεί ως θεμέλιο τόσο για την ελληνική πολιτισμική ταυτότητα όσο και για το οικοδόμημα του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Γενικοί στόχοι

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- Να αναγνωρίζουν και να τεκμηριώνουν την ωφελιμότητα που απορρέει από την επαφή με τη λατινική γλώσσα.
- Να συνειδητοποιούν τη βαθύτερη σχέση της λατινικής με την αρχαία ελληνική.
- Να αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία της φωνητικής της λατινικής.
- Να γνωρίζουν βασικά στοιχεία της δομής και της μορφολογίας της λατινικής γλώσσας.
- Να αντιλαμβάνονται τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα με τη συνδρομή της αναγωγής σε αντίστοιχα φαινόμενα άλλης, οικείας σε αυτούς/-ές γλώσσας (νέα ή αρχαία ελληνική), ώστε να αξιοποιείται το γνωστικό υπόβαθρο που ενδεχομένως διαθέτουν στις γλώσσες αυτές, καθώς και οι πιθανές συγγένειες ή σχέσεις μεταξύ αυτών.
- Να γνωρίζουν ένα βασικό λεξιλόγιο της λατινικής γλώσσας.
- Να κατανοούν, να μεταφράζουν και να ερμηνεύουν λατινικά κείμενα.
- Να αναγνωρίζουν λέξεις της λατινικής που ως γλωσσικά δάνεια έχουν ενσωματωθεί στο λεξιλόγιο της νέας ελληνικής.
- Να αναγνωρίζουν τη σύνδεση του λατινικού λεξιλογίου με εκείνο των σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών, ιδιαίτερα εκείνων που διδάσκονται στο σχολείο.
- Να κατανοούν λατινικούς όρους, έννοιες και εκφράσεις ή αποφθέγματα που χρησιμοποιούνται συχνά στην προφορική και τη γραπτή ομιλία στις μέρες μας.
- Να κατανοούν και να ενσωματώνουν λειτουργικά στον λόγο τους φράσεις της λατινικής που χρησιμοποιούνται στη νέα ελληνική.

- Να καλλιεργούν δεξιότητες γλωσσικού, κριτικού, πολιτισμικού, οπτικοακουστικού, ψηφιακού και κοινωνικού γραμματισμού κατά τη μελέτη της λατινικής γλώσσας.
- Να αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες κατά τη διεργασία επαφής με τη λατινική γλώσσα.
- Να αναπτύσσουν μεταγνωστική δεξιότητα ως απόρροια της εξοικείωσης με απλούς ή πιο σύνθετους μορφοσυντακτικούς μετασχηματισμούς της λατινικής.
- Να αναπτύσσουν τη δεξιότητα προσπέλασης και εμπέδωσης στοιχείων της λατινικής γλώσσας, μέσω ακουστικών, οπτικών ή πολυτροπικών αρχείων.
- Να καλλιεργούν ψηφιακές δεξιότητες που παρέχει η ανάπτυξη των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) με την εύστοχη αναζήτηση και λειτουργική διαχείριση της σχετικής με τη λατινική γλώσσα ψηφιακής γνώσης.
- Να καλλιεργούν δεξιότητες συνεργατικής παραγωγής πολυτροπικών κειμένων για την εστιασμένη ανάδειξη συγκεκριμένων πτυχών της λατινικής γλώσσας.
- Να αναγνωρίζουν και να τεκμηριώνουν την ωφελιμότητα που απορρέει από την επαφή με τη λατινική γραμματεία.
- Να προσεγγίζουν βασικά λογοτεχνικά είδη/έργα και εκπροσώπους της λατινικής και να διακρίνουν ενδεχόμενες σχέσεις με τα αντίστοιχα είδη/έργα της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας.
- Να επανεκτιμούν την πολιτισμική παρακαταθήκη της λατινικής γλώσσας/γραμματείας στη σύγχρονη ευρωπαϊκή πραγματικότητα.
- Να εξοικειώνονται με βασικές παραμέτρους της λατινικής γραμματείας μέσα από τη *διακειμενική* προσέγγιση, με τη μελέτη παράλληλων κειμένων.
- Να υποστηρίζουν τεκμηριωμένα την προστιθέμενη πνευματική αξία του μορφωτικού-ανθρωπιστικού και ευρύτερα αρχαιογνωστικού χαρακτήρα των έργων της λατινικής γραμματείας.
- Να αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες κατά τη διεργασία επαφής με τη λατινική γραμματεία.
- Να καλλιεργούν την ικανότητα πρόσληψης των ιδεών και αξιών ενός κειμένου της λατινικής γραμματείας και να επιτυγχάνουν τη λειτουργική σύγκρισή τους με τις αξίες της σύγχρονης εποχής.
- Να αναπτύσσουν τη δεξιότητα προσπέλασης και εμπέδωσης γνώσεων αναφορικά με τη λατινική γραμματεία μέσω ακουστικών, οπτικών ή πολυτροπικών αρχείων.
- Να προσλαμβάνουν στοιχειώδεις, τουλάχιστον, γνώσεις σχετικά με το ιστορικό, κοινωνικό, χρονολογικό πλαίσιο της ρωμαϊκής λογοτεχνικής παραγωγής.
- Να γνωρίζουν σε στοιχειώδη βαθμό ποικίλες εκφάνσεις της ζωής και του πολιτισμού στη Ρώμη κατά την αρχαιότητα.
- Να αναγνωρίζουν την αξία του ρωμαϊκού πολιτισμού ως αναπόσπαστου μέρους του κλασικού πολιτισμού και ως κοινής βάσης του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμικού οικοδομήματος.
- Να συνειδητοποιούν την επίδραση του ρωμαϊκού πολιτισμού στην πολιτισμική παράδοση της Ευρώπης και της νεότερης Ελλάδας μέσω του Βυζαντίου.
- Να επανεκτιμούν την πολιτισμική παρακαταθήκη του ρωμαϊκού κόσμου στη σύγχρονη ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

- Να αναμορφώνουν τη στάση της υποτίμησης του ρωμαϊκού πολιτισμού ως μιας «απομίμησης» του αρχαιοελληνικού.
- Να διαμορφώνουν θετική στάση απέναντι στις αξίες που συνιστούν το ανθρωπιστικό ιδεώδες.
- Να αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες κατά τη διεργασία επαφής με τον κόσμο της Ρώμης.

Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:

- Να αναγνωρίζουν τη θέση της λατινικής γλώσσας στην οικογένεια των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών.
- Να σχολιάζουν τη θέση της λατινικής γλώσσας κατά τον Μεσαίωνα και τη νεότερη και σύγχρονη εποχή.
- Να αποδίδουν λατινικά κείμενα στη νέα ελληνική με τη βοήθεια λεξιλογίου.
- Να κατανοούν το περιεχόμενο ενός λατινικού κειμένου και να το αναδιατυπώνουν στη νέα ελληνική.
- Να προφέρουν τη λατινική γλώσσα με τον τρόπο που έχει καθιερωθεί στην ελληνική εκπαίδευση.
- Να αναγνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους προφοράς της λατινικής από ομιλητές άλλων σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών και να συζητούν τις παραμέτρους που επηρεάζουν την προφορά της λατινικής από τους σύγχρονους ομιλητές.
- Να αναγνωρίζουν μορφολογικά λατινικές λέξεις μιας περιόδου/ενός κειμένου.
- Να συγκρίνουν μορφολογικά χαρακτηριστικά της λατινικής και της αρχαίας ελληνικής.
- Να μετασχηματίζουν μορφολογικά λατινικούς κλιτούς τύπους (ονοματικούς ή ρηματικούς) αυτόνομα ή μέσα σε συγκεκριμένο κειμενικό πλαίσιο.
- Να αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία λέξεων και προτάσεων ενός λατινικού κειμένου.
- Να μετασχηματίζουν συντακτικές δομές μέσα σε συγκεκριμένο κειμενικό πλαίσιο.
- Να συγκρίνουν δομές της λατινικής γλώσσας με αντίστοιχες άλλων γλωσσών (αρχαίας και νέας ελληνικής, σε ορισμένες περιπτώσεις και σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών).
- Να παράγουν σύντομες περιόδους λατινικού λόγου με τη βοήθεια λεξιλογίου.
- Να αξιοποιούν ψηφιακά εργαλεία για τη διερεύνηση γλωσσικών φαινομένων.
- Να συνδέουν ετυμολογικά το λεξιλόγιο της λατινικής με εκείνο της νέας ελληνικής.
- Να αντιλαμβάνονται τη σημασία λατινικών φράσεων ή όρων που επιβιώνουν στη σύγχρονη επικοινωνία και να τις χρησιμοποιούν σε κατάλληλο κειμενικό περιβάλλον.
- Να αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία της ρωμαϊκής γραμματείας (εποχές, είδη, επιδράσεις).
- Να σχολιάζουν σημεία του περιεχομένου επιλεγμένων κειμένων της λατινικής λογοτεχνίας.
- Να αναφέρουν βασικούς συγγραφείς της ρωμαϊκής γραμματείας και βασικά εργοβιογραφικά στοιχεία.
- Να αναφέρουν βασικά χαρακτηριστικά λογοτεχνικών ειδών της ρωμαϊκής γραμματείας.

- Να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν πτυχές του ρωμαϊκού κόσμου.
- Να συνδέουν στοιχεία του ρωμαϊκού πολιτισμού με τον σύγχρονο κόσμο.
- Να αξιολογούν στοιχεία του ρωμαϊκού κόσμου (αξίες, κοινωνικοπολιτικά και πολιτισμικά φαινόμενα).
- Να αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία της δομής της ρωμαϊκής κοινωνίας.
- Να συνδέουν στοιχεία της ρωμαϊκής κοινωνίας με εκείνα της αρχαίας Ελλάδας και του σύγχρονου κόσμου.
- Να αποτιμούν κριτικά πτυχές της ρωμαϊκής κοινωνίας.
- Να εντάσσουν γνωστά ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα σε βασικές περιόδους της ρωμαϊκής ιστορίας.
- Να παραλληλίζουν παραμέτρους της ρωμαϊκής ιστορίας με αντίστοιχες της μεσαιωνικής, νεότερης ή σύγχρονης ιστορίας.
- Να αξιολογούν κριτικά πτυχές της ρωμαϊκής ιστορίας.
- Να συνδέουν πολιτισμικά στοιχεία της αρχαίας Ρώμης με αντίστοιχα της αρχαίας Ελλάδας.
- Να αναγνωρίζουν την επιβίωση στοιχείων του ρωμαϊκού πολιτισμού στον μεταγενέστερο ευρωπαϊκό πολιτισμό.
- Να αξιοποιούν ψηφιακά εργαλεία για τη διερεύνηση και την παρουσίαση πτυχών του ρωμαϊκού κόσμου.

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

Το περιεχόμενο του μαθήματος των Λατινικών (τόσο στη Β' όσο και στη Γ' Λυκείου) διαρθρώνεται σε **δύο** κύρια Θεματικά Πεδία:

α) Το Θεματικό Πεδίο 1: Λατινική γλώσσα, το οποίο επικεντρώνεται στη γλωσσική διδασκαλία,

και

β) Το Θεματικό Πεδίο 2: Ρωμαϊκός κόσμος, το οποίο αφορά τη γνωριμία/εξοικείωση των μαθητών/-τριών με στοιχεία του ρωμαϊκού πολιτισμού και πτυχών της κοινωνίας και της καθημερινής ζωής στην αρχαία Ρώμη.

Το Θεματικό Πεδίο 1 περιέχει τη συμπεριληπτική/συνολική αλλά και αναλυτική ταυτόχρονα παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών της λατινικής γλώσσας, όπως προφορά (φωνητική), λεξιλόγιο και γραμματικοσυντακτικές δομές (μορφολογία και σύνταξη), ενώ ταυτόχρονα εξετάζονται στοιχεία ετυμολογίας, ιδιαίτερα αυτά που φωτίζουν εμφανείς συνδέσεις της λατινικής με την αρχαία ελληνική αλλά και άλλες σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες. Έτσι, οι Θεματικές Ενότητες του συγκεκριμένου πεδίου διαμορφώνονται ως εξής:

- α) Γλωσσική επεξεργασία, κατανόηση και απόδοση λατινικού κειμένου στη νέα ελληνική
- β) Βασικά στοιχεία φωνητικής
- γ) Βασικά στοιχεία μορφολογίας
- δ) Βασικά στοιχεία σύνταξης
- ε) Βασικό λεξιλόγιο, ετυμολογία και στερεότυπες λατινικές φράσεις.

Το Θεματικό Πεδίο 2: Ρωμαϊκός κόσμος αφορά τη, με όσο το δυνατόν πιο πλήρη, επιστημονικά έγκυρο και παιδαγωγικά εύληπτο τρόπο, γνωριμία/εξοικείωση των μαθητών/-τριών με ποικίλες εκφάνσεις και όψεις του ρωμαϊκού πολιτισμού και της ρωμαϊκής κοινωνίας και ιστορίας στη διαχρονία. Οι προτεινόμενες περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος προσφέρουν δυνατότητα για πολλαπλές συνδέσεις όχι μόνο με την ελληνική αρχαιότητα αλλά και με το παρόν, καθώς και με τη σύγχρονη (πολιτική, κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική) πραγματικότητα. Οι Θεματικές Ενότητες οργανώνονται ως εξής:

- α) Γλώσσα και γραμματεία των Ρωμαίων
- β) Θέματα ρωμαϊκού πολιτισμού
- γ) Ρωμαϊκή κοινωνία
- δ) Θέματα ρωμαϊκής ιστορίας
- ε) Ελλάδα, Ρώμη, Ευρώπη: Από το παρελθόν στο παρόν.

Τα δύο παραπάνω Θεματικά Πεδία (Λατινική γλώσσα και Ρωμαϊκός κόσμος) λειτουργούν συμπληρωματικά μεταξύ τους και αναμένεται να θεραπεύονται από τα διδασκόμενα σε κάθε διδακτική ενότητα κείμενα, τα οποία, πέρα από τη γλωσσική επεξεργασία, προτείνεται να υποστηρίζουν την εξοικείωση με επιλεγμένη αρχαιολογική θεματική. Γίνεται αντιληπτό ότι η μελέτη της γλώσσας συνδυάζεται στο μέτρο του δυνατού με την εξέταση των ιστορικοκοινωνικών και πολιτισμικών συμφραζόμενων, εντός των οποίων η λατινική γεννήθηκε και αναπτύχθηκε, καθώς συνεξετάζονται γλώσσα, στοιχεία πολιτισμού και πτυχές των απηγήσεών τους στην αρχαιότητα και στην πολιτισμική παράδοση της Ελλάδας και της Ευρώπης.

Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

α) Ανάγκες, δυνατότητες και ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών, ηλικιακά χαρακτηριστικά συναρτήσει του κοινωνικού περιβάλλοντος

Σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο διεθνώς κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον διαφοροποιούνται οι ανάγκες των μαθητών/-τριών ως προς τη γενικότερη συγκρότησή τους, την ανάπτυξη διευρυσμένων δεξιοτήτων και την πρόσκτηση γνώσεων. Οι μαθητές/-τριες Λυκείου, καθώς βρίσκονται στο υψηλότερο επίπεδο ανάπτυξης της αφαιρετικής σκέψης και του υποθετικού συλλογισμού, διαθέτουν υψηλές μαθησιακές δυνατότητες. Μάλιστα, με δεδομένο ότι το ευρύτερο κοινωνικοπολιτισμικό και ψηφιακό περιβάλλον τους παρέχει πολλαπλές παραστάσεις, πηγές γνώσεων και ερεθίσματα για διερεύνηση και προσωπική εξέλιξη, είναι αναγκαίο η επικαιροποιημένη παιδαγωγικοδιδακτικά διδασκαλία του μαθήματος των Λατινικών να ανταποκρίνεται στην ευρύτερη ανθρωπιστική καλλιέργεια, διαπολιτισμική επάρκεια, διεύρυνση οριζόντων, καλλιέργεια διερευνητικής, αφαιρετικής, στοχαστικής, κριτικής και συνθετικής σκέψης, αξιοποίηση των πολυγραμματισμών, εξάσκηση της δημιουργικότητας και εμπέδωση της ενεργού πολιτειότητας.

β) Διδακτική μεθοδολογία

Η διδακτική προσέγγιση των λατινικών κειμένων είναι ανάγκη να πλαισιώνει το κυρίως αντικείμενο του μαθήματος, που είναι γλωσσικό, με την κατανόηση του

περιχομένου του διδασκόμενου κειμένου, αναδεικνύοντας –κατά το δυνατόν– ιστορικά, πολιτικά και πολιτισμικά στοιχεία που ενυπάρχουν σε αυτό.

Στο πλαίσιο διδασκαλίας του μαθήματος των Λατινικών είναι επωφελές να υιοθετηθούν οι ακόλουθες βασικές παράμετροι διδασκαλίας και μάθησης:

Πρώτη ανάγνωση του κειμένου από τον/την εκπαιδευτικό:

Είναι πολύ σημαντικό να δίνεται έμφαση στην πρώτη ανάγνωση του κειμένου, ώστε να είναι εκφραστική και μέσω αυτής να παρουσιάζεται στους/στις μαθητές/-τριες ο σωστός τονισμός και προφορά των λέξεων. Άλλωστε, μια εκφραστική πρώτη ανάγνωση εξασφαλίζει την ορθή προσέγγιση της φωνητικής της λατινικής γλώσσας, ενώ παράλληλα προωθείται ακόμη και από το αρχικό αυτό στάδιο η διαδικασία κατανόησης του κειμένου. Μετά την πρώτη ανάγνωση από τον/τη φιλόλογο προτείνεται η υιοθέτηση της «κατά σύνταξη» ανάγνωσης του κειμένου, σύμφωνα με το πρότυπο της αντίστοιχης διδακτικής προσέγγισης που συστήνεται για τη διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών από το πρωτότυπο. Η «κατά σύνταξη» ανάγνωση διευκολύνει την κατανόηση του κειμένου και προτείνεται να είναι διακοπτόμενη, ώστε να συζητούνται επιμέρους λεπτομέρειες και να διευκολύνεται η ερμηνεία του κειμένου στις ποικίλες πτυχές της.

Πλουραλισμός μεθόδων διδασκαλίας:

Για την επίτευξη των διδακτικών στόχων προτείνεται η αξιοποίηση ποικιλίας μεθόδων διδασκαλίας, ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες της σχολικής τάξης. Είναι πολύ σημαντικό να επιχειρείται αφόρμηση από ήδη υπάρχουσες γνώσεις με βάση τις αρχές του *εποικοδομισμού*. Η κατανόηση της δομής της λατινικής γλώσσας, η μελέτη του λεξιλογίου και η διδασκαλία των φαινομένων της γραμματικής και του συντακτικού διευκολύνονται από τη συγκριτική προσέγγισή τους με τα αντίστοιχα φαινόμενα της αρχαίας και της νέας ελληνικής γλώσσας, ακόμη και από ξένες γλώσσες που γνωρίζουν ή διδάσκονται οι μαθητές/-τριες, π.χ. τα αγγλικά, εφόσον το επιτρέπουν οι εκπαιδευτικές συνθήκες κάθε τάξης.

Παράλληλα με τις εποικοδομιστικές στρατηγικές και τη μαθητοκεντρική προσέγγιση, ιδιαίτερα κατά τη διδασκαλία νέων εννοιών μπορεί να υιοθετείται η τεχνική της *εμπλουτισμένης εισήγησης*, που αποβαίνει ιδιαίτερα αποτελεσματική, καθώς περιλαμβάνει και συμμετοχικές δραστηριότητες. Γενικότερα, συνιστάται οι εκπαιδευτικοί να εναλλάσσουν, ως περισσότερο ενεργητικές τεχνικές, τον *διάλογο*, τον *καταιγισμό ιδεών*, την *πρακτική άσκηση* για τη σύνδεση της θεωρίας με τη λειτουργική εφαρμογή της, την *εργασία σε ομάδες*, το *παιχνίδι ρόλων*, την *ενοιολογική χαρτογράφηση* και την παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ. Επίσης, προτείνεται ως μέθοδος διδασκαλίας η κειμενοκεντρική προσέγγιση, ώστε στο μέτρο του δυνατού να δίνεται έμφαση στα στοιχεία εκείνα που επιτρέπουν την κατανόηση της γλωσσικής συνοχής και νοηματικής συνεκτικότητας.

Συνδυαστικά προς την εξέταση του αμιγώς γλωσσικού περιχομένου του μαθήματος, κρίνεται επωφελές κατά τη διδασκαλία να υιοθετούνται οι αρχές της *επικαιρότητας* και *βιωματικότητας*. Πιο συγκεκριμένα, η ευρύτερη εποικοδομιστική διδακτική προσέγγιση μπορεί να ανιχνεύσει όχι μόνο τη συνάφεια των λατινικών γλωσσικών φαινομένων με αυτά άλλων οικείων στους/στις μαθητές/-τριες γλωσσών, αλλά επιπλέον τη σχέση των ιδεών, εκτιμήσεων, ενεργειών, συναισθημάτων και σκέψεων των προσώπων που περιλαμβάνονται στα εξεταζόμενα κείμενα με όσα ήδη γνωρίζουν ή βιώνουν οι μαθητές/-τριες.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία των γλωσσικών φαινομένων, είναι ανάγκη να τονιστεί ότι σε καμία περίπτωση δεν προτείνεται να προσλάβει αυτή έναν κανονιστικού και ρυθμιστικού χαρακτήρα τύπο (παράθεση πινάκων και κανόνων). Η μελέτη των κειμένων μπορεί να ξεκινά από την επεξεργασία μικρών περιόδων και στη συνέχεια να προχωρά στην απόδοση του λατινικού κειμένου στη ΝΕ, αξιοποιώντας, όπου είναι δυνατόν, την

προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών/-τριών. Σε μεταγενέστερα στάδια διδασκαλίας του μαθήματος, καθώς η γνώση της λατινικής θα ενισχύεται, θα καθίσταται εφικτή και πιο επωφελής η επεξεργασία μεγαλύτερου τμήματος κειμένου στο πλαίσιο της κειμενοκεντρικής προσέγγισης. Προτείνεται, επίσης, η συγκριτική παρουσίαση εναλλακτικών νεοελληνικών αποδόσεων του ίδιου κειμένου από τους/τις εκπαιδευτικούς/μαθητές/-τριες, ώστε να αναδεικνύονται και να κατανοούνται σε βάθος οι διαφορετικές υφολογικές διαστάσεις, καθώς και η ποικιλία των διαφορετικών γλωσσικών, αισθητικών, ερμηνευτικών προτεραιοτήτων που δύναται να υπηρετήσει μια μεταφραστική προσέγγιση.

Παράλληλα, πέρα από την προσπέλαση της δομής και λειτουργίας της λατινικής γλώσσας, οι μαθητές/-τριες θα αποκτήσουν και βασικές γνώσεις περί του λογοτεχνικού είδους, καθώς και του ιστορικού, πολιτισμικού και ιδεολογικού πλαισίου των κειμένων. Προς αυτή την κατεύθυνση θα βοηθήσει ευρεία –κατά το δυνατόν– διακειμενική πλαισίωση, μέσω της χρήσης παράλληλων κειμένων είτε από τη σύγχρονη είτε από την κλασική (αρχαία ελληνική και λατινική) λογοτεχνία σε μετάφραση. Έτσι, οι μαθητές/-τριες θα έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν σε συγκρίσεις με ματιά κριτική, σύγχρονη και δημιουργική.

Τέλος, βασικό χαρακτηριστικό του ΠΣ των Λατινικών είναι η αξιοποίηση της διεπιστημονικής και διαθεματικής προσέγγισης, η οποία, πέρα από τη διασύνδεση και με άλλα γνωστικά αντικείμενα (π.χ. Ιστορία, Κοινωνιολογία, Αρχαία και Νεοελληνική Λογοτεχνία), θα επιτρέψει την αναγωγή στη σύγχρονη καθημερινότητα και τη συγκρότηση μιας –στο μέτρο του δυνατού– ολιστικής αντίληψης της γνώσης. Σε αυτό το πλαίσιο, η χρήση τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) χρειάζεται να είναι εκτεταμένη.

Σύνδεση θεωρίας και πράξης

Με τη νεότερη προσέγγιση της διδακτικής μεθοδολογίας των γλωσσικών μαθημάτων τίθενται οι βάσεις για αέναη διαδικασία διά βίου μάθησης και αυτοβελτίωσης. Οι δεξιότητες της κριτικής διερεύνησης και στοχαστικής εμβάθυνσης είναι γνωρίσματα προστιθέμενης πνευματικής αξίας και η πρόσκτησή τους μπορεί να δρομολογηθεί στο πλαίσιο ενός *μαθητοκεντρικού, διερευνητικού και συνεργατικού μοντέλου διδασκαλίας*, ώστε να προάγεται η αυτόνομη κριτική σκέψη και να ενθαρρύνονται η αυτενέργεια, η πρωτοβουλία και ο διάλογος. Με την υιοθέτηση ενός τέτοιου μοντέλου διδασκαλίας, η γνώση δε θα αντιμετωπίζεται στατικά, ως δοσμένη σοφία, αλλά θα προκύπτει ως αποτέλεσμα συνεξέτασης, συνεξερεύνησης, συναξιολόγησης και συμπαραγωγής, ώστε να είναι απόρροια συνεργασίας εκπαιδευόμενου και δασκάλου και των εκπαιδευόμενων μεταξύ τους. Καθώς το νέο ΠΣ λαμβάνει υπόψη τις αρχές του κριτικού γραμματισμού, θεωρείται εξόχως σημαντική η καταπολέμηση της αποστήθισης και η ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών/-τριών στην κατάκτηση της γνώσης. Η μελέτη και ερμηνεία των κειμένων, πέρα από τη σπουδή της ανθρώπινης σκέψης και συμπεριφοράς, θα είναι προσανατολισμένη ευρύτερα σε ενεργητικές και συμμετοχικές μεθόδους προσέγγισης της γνώσης. Μέσα από την κειμενοκεντρική μάθηση και τη μαθητοκεντρική διδασκαλία οι μαθητές/-τριες θα εκπαιδευθούν «πώς να μαθαίνουν», συνδυάζοντας την αυτενέργεια με τη συνεργατική δράση μέσω ομαδικών εργασιών, και έτσι θα οδηγούνται στην εμβάθυνση και τη διεύρυνση θεμάτων, καθώς και στην καλλιέργεια επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων.

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση δε στοχεύει μόνο στην ανίχνευση των πιθανών ελλείψεων των μαθητών/-τριών, αλλά κυρίως αποσκοπεί να λειτουργεί ως ευκαιρία, ώστε να προσδιορίζεται το αρχικό επίπεδο των μαθητών/-τριών και η πρόοδός τους, και να προσαρμόζονται ανάλογα το περιεχόμενο και η μέθοδος της διδασκαλίας. Κεντρική σημασία προσλαμβάνει, με άλλα λόγια, η έννοια της *διαγνωστικής* και της *διαμορφωτικής αξιολόγησης*, ενώ, φυσικά, η *τελική* αξιολόγηση παραμένει απαραίτητη για τη διαμόρφωση συνολικής εκτίμησης για τον βαθμό εμπέδωσης της γνώσης από τους/τις μαθητές/-τριες.

Διαγνωστική αξιολόγηση

Η διαγνωστική αξιολόγηση πραγματοποιείται με την έναρξη του διδακτικού έτους και παρέχει εικόνα για το επίπεδο των πρότερων γνώσεων των μαθητών/-τριών στο αντικείμενο και τις δυνατότητες της σχολικής τάξης, ώστε ο διδάσκων/η διδάσκουσα να προγραμματίσει τη διδασκαλία του/της και να καλύψει ενδεχόμενα κενά, που, αν παραμείνουν, είναι πιθανόν να δυσχεράνουν την πρόσληψη νέας γνώσης. Προφανώς, η σημασία της διαγνωστικής αξιολόγησης είναι μεγάλη στην έναρξη της Γ' Λυκείου, αφού οι μαθητές/-τριες θα έχουν ήδη διδαχθεί το αντικείμενο για ένα σχολικό έτος. Στην έναρξη της Β' Λυκείου, επειδή οι μαθητές/-τριες δεν έχουν διδαχθεί λατινικά, η διαγνωστική αξιολόγηση έχει ενδεικτικά συμβουλευτικό χαρακτήρα και αφορά κυρίως τον βαθμό εξοικείωσης των μαθητών/-τριών με στοιχεία της δομής της αρχαίας ελληνικής που η γνώση τους θα διευκόλυνε την προσέγγιση της λατινικής. Επίσης, στην έναρξη της Β' Λυκείου η διαγνωστική αξιολόγηση μπορεί να αφορά διαπιστώσεις για την εξοικείωση των μαθητών/-τριών με πτυχές του αρχαίου κόσμου, που θα διευκολύνει την επιχειρούμενη στη Β' Λυκείου προσέγγιση του ρωμαϊκού κόσμου.

Διαμορφωτική αξιολόγηση

Στο πλαίσιο της *διαμορφωτικής αξιολόγησης* ο/η εκπαιδευτικός λαμβάνει υπόψη του τα πορίσματα της αξιολογικής διαδικασίας και αφιερώνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα ένα επαναληπτικό μάθημα για εμπέδωση της διδαγμένης ύλης, παρουσιάζοντας επιπλέον παραδείγματα και επιλύοντας απορίες, καθοδηγούμενος/-η από τα λάθη και τις αδυναμίες των μαθητών/-τριών που διαπιστώνει. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται προφορικά στην ολομέλεια της τάξης ή/και γραπτά στο πλαίσιο ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών και δραστηριοτήτων. Οι ερωτήσεις/παρατηρήσεις δύναται να είναι ανοικτού ή κλειστού τύπου και παρουσιάζουν διαβαθμισμένη δυσκολία. Επίσης, ο/η εκπαιδευτικός προχωρά σε ανατροφοδότηση προς τους/τις μαθητές/-τριες με τη μορφή γραπτών ή προφορικών σχολίων για τις εργασίες και αξιοποιεί τις ενδεχόμενες αστοχίες των μαθητών/-τριών για την ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας και τον αναπροσανατολισμό της διδασκαλίας, αποτρέποντας την αποθάρρυνση των μαθητών/-τριών εξαιτίας ενδεχόμενων λαθών, αλλά, αντίθετα, καθιστώντας τα λάθη ευκαιρίες για δημιουργική και γόνιμη συζήτηση. Λυσιτελής θεωρείται και η ανά τακτά διαστήματα αυτοαξιολόγηση των μαθητών/-τριών, κατά την οποία αξιολογούν οι ίδιοι/-ες την επίδοσή τους με την ολοκλήρωση διδακτικών ενοτήτων.

Τελική αξιολόγηση

Η τελική αξιολόγηση αφορά τη διαμόρφωση συνολικής εκτίμησης για τον βαθμό επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η αξιολόγηση προτείνεται να αφορά:

- απόδοση λατινικού κειμένου στη νέα ελληνική
- κατανόηση λατινικού κειμένου
- συσχέτιση λέξεων της λατινικής με λέξεις που χρησιμοποιούνται στη νέα ελληνική
- κατανόηση στερεότυπης λατινικής φράσης που επιβιώνει στη σύγχρονη επικοινωνία
- την εξοικείωση των μαθητών/-τριών με τη ρωμαϊκή γραμματολογία
- την εξοικείωση με τον ρωμαϊκό κόσμο
- την εξοικείωση με τη μορφολογία της λατινικής
- την εξοικείωση με τη δομή της λατινικής.

Β' Μέρος

Β1. Συγκεντρωτική Απεικόνιση του Προγράμματος Σπουδών

ΛΑΤΙΝΙΚΑ – Β' ΛΥΚΕΙΟΥ			
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	
		Β' ΛΥΚΕΙΟΥ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:	
Λατινική γλώσσα	Γλωσσική επεξεργασία, κατανόηση και απόδοση λατινικού κειμένου στα νέα ελληνικά	<ul style="list-style-type: none"> • Να μεταφράζουν ένα κείμενο της λατινικής γλώσσας στη νέα ελληνική με τη βοήθεια λεξιλογίου • Να κατανοούν το περιεχόμενο ενός λατινικού κειμένου και να το αναδιατυπώνουν στη νέα ελληνική. 	
	Βασικά στοιχεία φωνητικής	<ul style="list-style-type: none"> • Να προφέρουν τη λατινική γλώσσα με τον τρόπο που έχει καθιερωθεί στην ελληνική εκπαίδευση. • Να αναγνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους προφοράς της λατινικής από ομιλητές/-τριες άλλων σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών και να συζητούν τις παραμέτρους που επηρεάζουν την προφορά της λατινικής από τους/τις σύγχρονους/-ες ομιλητές/-τριες. 	
	Βασικά στοιχεία μορφολογίας	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά λατινικές λέξεις μιας περιόδου/ενός κειμένου. • Να συγκρίνουν μορφολογικά χαρακτηριστικά της λατινικής και της αρχαίας ελληνικής. • Να μετασχηματίζουν μορφολογικά λατινικούς κλιτούς τύπους (ονοματικούς ή ρηματικούς) αυτόνομα ή μέσα σε συγκεκριμένο κειμενικό πλαίσιο. • Να αξιοποιούν ψηφιακά εργαλεία για τη διερεύνηση γλωσσικών φαινομένων. 	
	Βασικά στοιχεία σύνταξης	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία λέξεων και προτάσεων ενός λατινικού κειμένου. • Να μετασχηματίζουν συντακτικές δομές μέσα σε συγκεκριμένο κειμενικό πλαίσιο. • Να συγκρίνουν δομές της λατινικής γλώσσας με αντίστοιχες άλλων γλωσσών (αρχαίας και νέας ελληνικής, σε ορισμένες περιπτώσεις και σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών). • Να παράγουν σύντομες περιόδους λατινικού λόγου με τη βοήθεια λεξιλογίου. • Να αξιοποιούν ψηφιακά εργαλεία για τη διερεύνηση γλωσσικών φαινομένων. 	

	Βασικό λεξιλόγιο, ετυμολογία και στερεότυπες λατινικές φράσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέουν ετυμολογικά το λεξιλόγιο της λατινικής με εκείνο της νέας ελληνικής. • Να αντιλαμβάνονται τη σημασία λατινικών φράσεων που επιβιώνουν στη σύγχρονη επικοινωνία και να τις χρησιμοποιούν σε κατάλληλο κειμενικό περιβάλλον.
Ρωμαϊκός κόσμος	Γλώσσα και γραμματεία των Ρωμαίων	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη θέση της λατινικής γλώσσας στην οικογένεια των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών. • Να σχολιάζουν τη θέση της λατινικής γλώσσας κατά τον Μεσαίωνα και τη νεότερη και σύγχρονη εποχή. • Να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν βασικά στοιχεία της ρωμαϊκής γραμματείας (εποχές, συγγραφείς, είδη, χαρακτηριστικά). • Να σχολιάζουν σημεία του περιεχομένου επιλεγμένων κειμένων της λατινικής λογοτεχνίας. • Να αναφέρουν βασικούς συγγραφείς της ρωμαϊκής γραμματείας και βασικά εργοβιογραφικά στοιχεία. • Να αναφέρουν βασικά χαρακτηριστικά λογοτεχνικών ειδών της ρωμαϊκής γραμματείας.
	Θέματα ρωμαϊκού πολιτισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν πτυχές του ρωμαϊκού πολιτισμού. • Να συνδέουν στοιχεία του ρωμαϊκού πολιτισμού με τον σύγχρονο κόσμο. • Να αξιολογούν στοιχεία του ρωμαϊκού πολιτισμού (αξίες, κοινωνικοπολιτικά και πολιτισμικά φαινόμενα). • Να αξιοποιούν ψηφιακά εργαλεία για τη διερεύνηση και την παρουσίαση πτυχών του ρωμαϊκού πολιτισμού.
	Ρωμαϊκή κοινωνία	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία της δομής της ρωμαϊκής κοινωνίας. • Να συνδέουν στοιχεία της ρωμαϊκής κοινωνίας με εκείνα της αρχαίας Ελλάδας και του σύγχρονου κόσμου. • Να αποτιμούν κριτικά πτυχές της ρωμαϊκής κοινωνίας.
	Θέματα ρωμαϊκής ιστορίας	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντάσσουν γνωστά ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα σε βασικές περιόδους της ρωμαϊκής ιστορίας. • Να παραλληλίζουν παραμέτρους της ρωμαϊκής ιστορίας με αντίστοιχες της μεσαιωνικής, νεότερης ή σύγχρονης ιστορίας. • Να αξιολογούν κριτικά πτυχές της ρωμαϊκής ιστορίας.
	Ελλάδα, Ρώμη, Ευρώπη: Από το παρελθόν στο παρόν	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέουν πολιτισμικά στοιχεία της αρχαίας Ρώμης με αντίστοιχα της αρχαίας Ελλάδας.

		<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την επιβίωση στοιχείων του ρωμαϊκού πολιτισμού στον μεταγενέστερο ευρωπαϊκό πολιτισμό.
--	--	--

B2. Αναλυτική Απεικόνιση του Προγράμματος Σπουδών

ΛΑΤΙΝΙΚΑ – Β' ΛΥΚΕΙΟΥ			
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:	Οι μαθητές/-τριες μπορούν (χωρισμένοι/-ες σε ομάδες ή όχι):
Λατινική γλώσσα	Γλωσσική επεξεργασία, κατανόηση και απόδοση λατινικού κειμένου στα νέα ελληνικά	<ul style="list-style-type: none"> • Να μεταφράζουν στη νεοελληνική γλώσσα αποσπάσματα ή περιόδους λατινικού λόγου με τη βοήθεια λεξιλογίου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αποδώσουν στη νέα ελληνική περιόδους λατινικού κειμένου με τη βοήθεια έντυπων ή/και ηλεκτρονικών λεξικών. • Να συμπληρώσουν μεταφράσεις στη νεοελληνική γλώσσα αποσπάσματος λατινικού κειμένου ή περιόδων λατινικού λόγου.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να ελέγχουν την απόδοση μιας λατινικής περιόδου στη νεοελληνική γλώσσα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να σημειώσουν αν η απόδοση μιας λατινικής περιόδου/φράσης στη νέα ελληνική είναι ορθή ή όχι και να διορθώσουν, στη δεύτερη περίπτωση, τα λάθη.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να αναδιατυπώνουν ελεύθερα σε νεοελληνικό λόγο θέματα/ιδέες ενός λατινικού κειμένου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να απαντήσουν σε ερωτήσεις (ανοικτού ή κλειστού τύπου) κατανόησης του περιεχομένου ενός λατινικού κειμένου.
Βασικά στοιχεία φωνητικής		<ul style="list-style-type: none"> • Να προφέρουν, με τρόπο όσο το δυνατόν πιο κοντά στην προφορά της κλασικής περιόδου, τους φθόγγους της λατινικής (φωνήεντα, σύμφωνα, ημίφωνα, διφθόγγους). • Να τονίζουν σωστά τις λέξεις της λατινικής. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να ακούσουν τον τρόπο προφοράς των λατινικών φθόγγων/διφθόγγων κατά την κλασική εποχή και να εξασκηθούν σε αυτήν.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται διαφορετικούς τρόπους προφοράς της λατινικής (π.χ. των <i>c</i> και <i>g</i> μπροστά από τα <i>/i/</i> και <i>/e/</i>) από ομιλητές/-τριες σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών (π.χ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να ακούσουν (μέσω οπτικοακουστικών μέσων και υλικού διαθέσιμου στο διαδίκτυο) τον τρόπο με τον οποίο προφέρουν τη λατινική ομιλητές/-τριες άλλων σύγχρονων γλωσσών και να αναζητήσουν τις διαφοροποιήσεις στον σύγχρονο τρόπο προφοράς των κλασικών γλωσσών.

<p>Λατινική γλώσσα</p>	<p>Βασικά στοιχεία μορφολογίας</p>	<p>ιταλικής, γαλλικής, ισπανικής, αγγλικής).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος) ουσιαστικά όλων των κλίσεων. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος) επίθετα όλων των κλίσεων στον θετικό βαθμό. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το είδος) τις αντωνυμίες και τα αντωνυμικά επίθετα. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς το πρόσωπο και τον χρόνο) ρηματικούς τύπους της οριστικής όλων των χρόνων της ενεργητικής φωνής. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος και τον χρόνο) μετοχές ενεργητικής φωνής. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς τον χρόνο) απαρέμφατα της ενεργητικής φωνής. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά τα ερωτηματικά και τα αναφορικά επιρρήματα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίσουν στα κείμενα τα ουσιαστικά και τα επίθετα κάθε κλίσης και να καταγράψουν τις καταλήξεις τους σε πίνακες. • Να ταξινομήσουν τα ουσιαστικά των κειμένων με βάση το γένος τους και να συντάξουν κατάλογο με τις καταλήξεις τους. • Να ταξινομήσουν τα ουσιαστικά και τα επίθετα των κειμένων με βάση την κλίση τους και να συντάξουν κατάλογο με τις καταλήξεις τους. • Να καταγράψουν τις διαφορές στην κλίση των τριτόκλιτων επιθέτων από αυτήν των τριτόκλιτων ουσιαστικών. • Να εντοπίσουν διάφορα είδη αντωνυμιών στα κείμενα, να τις ταξινομήσουν κατά είδος και να βρουν τις αντίστοιχες σημασιολογικά αντωνυμίες της αρχαίας ελληνικής. • Να εντοπίσουν ρηματικούς τύπους των κειμένων που βρίσκονται σε συγκεκριμένους χρόνους της ενεργητικής φωνής. • Να εντοπίσουν τις αόριστες αντωνυμίες του κειμένου ή συγκεκριμένων προτάσεων, να καταγράψουν πιθανούς διαφορετικούς τύπους τους για την ίδια πτώση/αριθμό/γένος και να διατυπώσουν υποθέσεις για τις περιπτώσεις χρήσης των τύπων αυτών.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να μετασχηματίζουν μορφολογικά ονοματικούς τύπους (από έναν αριθμό/πτώση/γένος/βαθμό σε άλλο) αυτόνομα ή μέσα σε κατάλληλο προτασιακό 	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατασκευάσουν δικές τους σύντομες προτάσεις στα λατινικά για τα μελλοντικά τους σχέδια με βάση το λεξιλόγιο που έχουν διδαχθεί ή/και συμπληρωματικό, που αναζητούν σε λεξικά της λατινικής ή στο λεξιλόγιο του διδακτικού βιβλίου. • Να σχηματίσουν τις μετοχές

Λατινική γλώσσα		<p>περιβάλλον.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να μετασχηματίζουν μορφολογικά ρηματικούς τύπους της ενεργητικής φωνής (ως προς το πρόσωπο/τον χρόνο) αυτόνομα ή μέσα σε κατάλληλο προτασιακό περιβάλλον. 	<p>και τα απαρέμφατα ενεργητικής φωνής των ρημάτων που συναντούν στο κείμενο.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συγκρίνουν σε ορισμένες περιπτώσεις τις καταλήξεις ουσιαστικών ή ρημάτων της λατινικής με εκείνες της αρχαίας ελληνικής. • Να συγκρίνουν τις καταλήξεις ουσιαστικών διαφορετικών κλίσεων μεταξύ τους. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιπαραβάλουν τις καταλήξεις των κλίσεων της λατινικής μεταξύ τους αλλά και με τις αντίστοιχες των ουσιαστικών της αρχαίας ελληνικής κατασκευάζοντας συγκριτικούς πίνακες. • Να συγκρίνουν τους χρόνους της οριστικής της ενεργητικής φωνής ως προς τον τρόπο σχηματισμού τους κατασκευάζοντας συγκριτικούς πίνακες.
	Βασικά στοιχεία σύνταξης	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία λέξεων ενός λατινικού κειμένου ή μιας περιόδου. • Να αναγνωρίζουν διαφορετικές λειτουργίες των πτώσεων μέσα σε ένα λατινικό κείμενο. • Να αναγνωρίζουν τα είδη του απαρεμφάτου και τη συντακτική τους λειτουργία. • Να αναγνωρίζουν τον τρόπο εκφοράς της αυτοπάθειας και της αλληλοπάθειας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίσουν τις γενικές, τις δοτικές ή τις αφαιρετικές ενός κειμένου και να συντάξουν πίνακα με τις συντακτικές χρήσεις των πλάγιων πτώσεων με τη βοήθεια νοητικού χάρτη. • Να ελέγξουν την ορθότητα της σύνταξης μιας λατινικής περιόδου. • Να συντάξουν κατάλογο με τη συντακτική θέση των απαρεμφάτων ενός κειμένου. • Να εντοπίσουν τη δήλωση αυτοπάθειας και αλληλοπάθειας σε ένα κείμενο.
	<ul style="list-style-type: none"> • Να εκφέρουν με διαφορετικούς τρόπους την επιρρηματική έννοια του τόπου. • Να χρησιμοποιούν σωστά συντακτικές δομές της λατινικής σε μικρές περιόδους λατινικού λόγου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συμπληρώσουν κενά σε σύντομες περιόδους λατινικού λόγου με τον κατάλληλο προσδιορισμό του τόπου. • Να συμπληρώσουν κενά σε σύντομες περιόδους λατινικού λόγου με την κατάλληλη συντακτικά πτώση ουσιαστικού/επιθέτου/ 	

Λατινική γλώσσα			<p>αντωνυμίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποδώσουν στα λατινικά σύντομες περιόδους νεοελληνικού λόγου με τη βοήθεια λεξιλογίου.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συγκρίνουν συντακτικές δομές της λατινικής με αντίστοιχες της αρχαίας ή/και νέας ελληνικής ή άλλων σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συγκρίνουν τη σύνταξη του απαρεμφάτου στη λατινική με την αντίστοιχη της αρχαίας ελληνικής με τη βοήθεια νοητικού χάρτη. • Να μελετήσουν τις γενικές/δοτικές/αφαιρετικές του κειμένου και να αντιπαραβάλουν τη χρήση των πλάγιων πτώσεων της λατινικής με εκείνη της αρχαίας ελληνικής κατασκευάζοντας συγκριτικούς πίνακες. • Να συζητήσουν στην τάξη για την επιβίωση της δοτικής σε σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες που γνωρίζουν και για την απόδοση των συντακτικών σχέσεων που εκφράζονταν μέσω της δοτικής σε άλλες, όπου η πτώση αυτή έχει εξαφανιστεί.
	<p>Βασικό λεξιλόγιο, ετυμολογία και στερεότυπες λατινικές φράσεις</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν λέξεις ενός λατινικού κειμένου που συνδέονται ετυμολογικά με συγκεκριμένες νεοελληνικές λέξεις. • Να εντοπίζουν λέξεις ενός λατινικού κειμένου που συνδέονται ετυμολογικά με λέξεις της αρχαίας ελληνικής ή προέρχονται από αυτήν. • Να εντοπίζουν νεοελληνικές λέξεις που προέρχονται ετυμολογικά από λέξεις ενός λατινικού κειμένου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν με τη βοήθεια διαθέσιμων λεξικών λέξεις της αρχαίας και της νέας ελληνικής που σχετίζονται ετυμολογικά με συγκεκριμένες λατινικές λέξεις του κειμένου.
	<ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιούν σωστά σε κατάλληλο κειμενικό περιβάλλον λατινικές φράσεις/λέξεις που επιβιώνουν στη σύγχρονη 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν σε λεξικά λέξεις ή/και φράσεις της λατινικής που χρησιμοποιούνται στη νέα ελληνική και να τις χρησιμοποιήσουν σε κατάλληλο κειμενικό 	

Λατινική γλώσσα		επικοινωνία.	<p>περιβάλλον.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν σε ηλεκτρονικά σώματα κειμένων λέξεις ή/και φράσεις της λατινικής που χρησιμοποιούνται στη νέα ελληνική και να προσδιορίσουν τη σημασία τους από τα συμφραζόμενα. • Να χρησιμοποιήσουν λατινική έκφραση (που παρατηρείται χρήση της στη σύγχρονη επικοινωνία) σε κατάλληλο διαπροτασιακό περιβάλλον. • Να μελετήσουν, με τη βοήθεια έντυπου ή/και ψηφιακού υλικού, τη σημασία λατινικών φράσεων που χρησιμοποιούνται στη νομική γλώσσα και να τις επαναχρησιμοποιήσουν σε δικά τους κείμενα.
Ρωμαϊκός κόσμος	Γλώσσα και Γραμματεία των Ρωμαίων	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντάξουν τη λατινική γλώσσα στο πλαίσιο των γλωσσικών ομάδων της ινδοευρωπαϊκής γλωσσικής οικογένειας. • Να αναγνωρίζουν τις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες που προήλθαν από τη λατινική. • Να αξιολογούν τη θέση της λατινικής γλώσσας στον κοινωνικό, πολιτικό και πνευματικό κόσμο μεταγενέστερων εποχών (Μεσαίωνας, νεότερος και σύγχρονος κόσμος). 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν και να καταγράψουν σε πίνακες βασικά στοιχεία της λατινικής γλώσσας (προέλευση, σχέση με άλλες ινδοευρωπαϊκές γλώσσες της αρχαιότητας, αλλά και του σύγχρονου κόσμου). • Να αποτυπώσουν, με τη βοήθεια νοητικού χάρτη, τη θέση της λατινικής γλώσσας στην ινδοευρωπαϊκή γλωσσική οικογένεια. • Να αναζητήσουν σε ιστότοπους ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών επιστημονικά έργα γραμμένα στη λατινική γλώσσα και να καταγράψουν τη θεματολογία και την περίοδο συγγραφής τους, διατυπώνοντας υποθέσεις για την προτίμηση του ακαδημαϊκού χώρου στη λατινική γλώσσα σε παλαιότερες εποχές. • Να αναζητήσουν στο διαδίκτυο περιπτώσεις σύγχρονων κειμένων κάθε είδους (ειδήσεις, λογοτεχνικά έργα, κόμικς κ.λπ.) μεταφρασμένων στα λατινικά.

Ρωμαϊκός κόσμος		<ul style="list-style-type: none"> • Να αναφέρουν βασικούς συγγραφείς της ρωμαϊκής γραμματείας και εργοβιογραφικά τους στοιχεία. • Να αναφέρουν βασικά χαρακτηριστικά λογοτεχνικών ειδών της ρωμαϊκής γραμματείας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατασκευάσουν ψηφιακές παρουσιάσεις για Ρωμαίους συγγραφείς. • Να μελετήσουν, μέσα από γραμματολογικό υλικό, τα βασικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων λογοτεχνικών ειδών της ρωμαϊκής γραμματείας (π.χ. έπος), να τα συγκρίνουν με αντίστοιχα της αρχαιοελληνικής γραμματείας και να συζητήσουν στην τάξη κατά πόσο η πρώτη αποτελεί δουλική μίμηση της δεύτερης.
	Ρωμαϊκή κοινωνία	<ul style="list-style-type: none"> • Να διερευνούν και να παρουσιάζουν τη διάρθρωση της ρωμαϊκής κοινωνίας και ιδιαίτερα της ρωμαϊκής οικογένειας με τη βοήθεια έντυπου και ψηφιακού υλικού/εργαλείων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να δημιουργήσουν ψηφιακή παρουσίαση για την κοινωνική δομή στην αρχαία Ρώμη (π.χ. την τάξη των δούλων, τους πατρικούς και τους πληβείους κ.ο.κ.) με τη βοήθεια έντυπου ή/και ψηφιακού υλικού (π.χ. μελέτες, κείμενα της λατινικής γραμματείας, ιστότοποι αρχαιολογικού περιεχομένου, κινηματογραφικές ταινίες και ταινίες τεκμηρίωσης). • Να δημιουργήσουν ψηφιακή παρουσίαση για τη δομή της οικογένειας και τις ενδοοικογενειακές σχέσεις στην αρχαία Ρώμη (συζυγικές σχέσεις, γάμος-διαζύγιο, γονείς-παιδιά) με τη βοήθεια έντυπου ή/και ψηφιακού υλικού. • Να συντάξουν μια σελίδα του προσωπικού ημερολογίου μιας Ρωμαίας ματρόνας μελετώντας έντυπο ή/και ψηφιακό υποστηρικτικό υλικό για τη θέση της γυναίκας στην αρχαία Ρώμη.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συσχετίζουν ή να συγκρίνουν τη δομή της ρωμαϊκής κοινωνίας και τη δομή και τους θεσμούς της ρωμαϊκής οικογένειας με εκείνα άλλων λαών της αρχαίας, μεσαιωνικής και νεότερης/σύγχρονης 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν το νόημα του όρου <i>pater familias</i> σε ελληνικά κείμενα με τη βοήθεια έντυπου ή/και ψηφιακού υλικού και να συζητήσουν για το οικογενειακό μοντέλο στην αρχαία Ρώμη συγκρίνοντάς το με αντίστοιχα μοντέλα σύγχρονων κοινωνιών.

Ρωμαϊκός κόσμος		<p>εποχής.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποτιμούν κριτικά το κοινωνικό σύστημα και τους οικογενειακούς θεσμούς του ρωμαϊκού κόσμου (π.χ. <i>pater familias</i>). 	
		<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζουν τον τρόπο παρουσίασης της έννοιας του έρωτα στη ρωμαϊκή λογοτεχνία. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συζητήσουν στην τάξη για τα χαρακτηριστικά (συναισθηματικά, κοινωνικά) του έρωτα στην αρχαία Ρώμη, όπως αυτός προβάλλεται μέσα στη ρωμαϊκή λογοτεχνία. • Να αναζητήσουν μοτίβα της ρωμαϊκής ερωτικής ποίησης σε συγκεκριμένα έργα της αρχαιοελληνικής λυρικής ποίησης ή/και της σύγχρονης τέχνης και λογοτεχνίας. • Να διερευνήσουν την αμφισβήτηση του ομηρικού ηρωικού προτύπου από τη ρωμαϊκή ερωτική ποίηση με τη βοήθεια κατάλληλων λογοτεχνικών αποσπασμάτων που θα υποδείξει ο διδάσκων/η διδάσκουσα και να συνθέσουν σύντομο σχετικό δοκίμιο.
	Θέματα ρωμαϊκού πολιτισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Να διερευνούν μέσα από τη ρωμαϊκή γραμματεία τον τρόπο παρουσίασης του «άλλου». • Να αποτιμούν κριτικά τη στάση των Ρωμαίων απέναντι στο «διαφορετικό» και να τη συγκρίνουν με την αντίστοιχη στάση των σύγχρονων κοινωνιών (του δυτικού κυρίως κόσμου). 	<ul style="list-style-type: none"> • Να καταλογογράψουν, με βάση λογοτεχνικά αποσπάσματα, τις διαφορετικές εθνότητες και πολιτισμούς που συμβίωναν στην αρχαία Ρώμη, να σχολιάσουν τη στάση των Ρωμαίων απέναντι στο πολιτισμικά διαφορετικό και να συγκρίνουν τη στάση των Ρωμαίων με τον βαθμό αποδοχής του διαφορετικού στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες της Ευρώπης συνθέτοντας σχετικό δοκίμιο.
	Θέματα ρωμαϊκής ιστορίας	<ul style="list-style-type: none"> • Να αφηγούνται και να παρουσιάζουν με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων γεγονότα της ιστορίας της αρχαίας Ρώμης (ίδρυση, δημοκρατική περίοδος, εμφύλιοι πόλεμοι, μετάβαση 	<ul style="list-style-type: none"> • Να διερευνήσουν, με τη βοήθεια έντυπου και ψηφιακού υλικού (π.χ. ιστορικά εγχειρίδια, κείμενα της λατινικής γραμματείας, ιστότοποι ιστορικού ενδιαφέροντος, κινηματογραφικές ταινίες και ταινίες τεκμηρίωσης), τις

Ρωμαϊκός κόσμος		<p>στην αυτοκρατορική περίοδο).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ερμηνεύουν ως προς τις πολιτικές του συνδηλώσεις τον ιδρυτικό μύθο της Ρώμης. 	<p>ιδεολογικές συνδηλώσεις του ιδρυτικού μύθου της Ρώμης και να τις συζητήσουν στην τάξη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν πληροφορίες στον ιστοχώρο ή στη σχολική βιβλιοθήκη για τον μύθο του Αινεία, να μελετήσουν συγκεκριμένα επεισόδια της «Αινειάδας» και να συζητήσουν τη μεταφορά τους σε άλλες μορφές τέχνης. • Να μελετήσουν έντυπο ή/και ψηφιακό υλικό, να κατασκευάσουν ψηφιακή χρονογραμμή με τα σημαντικότερα γεγονότα της ιστορίας της Ρώμης μέχρι την άνοδο του Αυγούστου στην εξουσία.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συσχετίζουν γεγονότα της ρεπουμπλικανικής περιόδου, όπως η κατάργηση της βασιλείας και οι εμφύλιοι πόλεμοι, με αντίστοιχα γεγονότα της αρχαίας, μεσαιωνικής και νεότερης/σύγχρονης ιστορίας άλλων λαών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναδιηγηθούν στην τάξη, μελετώντας σχετικά αποσπάσματα από το έργο του ιστορικού Τ. Λίβιου, τον τρόπο της κατάλυσης της βασιλείας στη Ρώμη και να συζητήσουν ιστορικές περιπτώσεις μετάβασης από ένα αυταρχικό πολίτευμα σε ένα δημοκρατικότερο.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να αποτιμούν τη σημασία γεγονότων της ρωμαϊκής ιστορίας της ρεπουμπλικανικής περιόδου, όπως οι Καρχηδονιακοί Πόλεμοι και η νίκη του Οκταβιανού στο Άκτιο, για τη μετέπειτα πορεία τόσο των Ρωμαίων όσο και της Ευρώπης γενικότερα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συζητήσουν με τη μορφή ρητορικού αγώνα, αξιοποιώντας τις ιστορικές τους γνώσεις, τα θετικά και αρνητικά αποτελέσματα για τον μεσογειακό κόσμο που προέκυψαν από τη νίκη του Οκταβιανού στο Άκτιο και το επακόλουθο ρωμαϊκό <i>imperium</i>.
	Ελλάδα, Ρώμη, Ευρώπη: Από το παρελθόν στο παρόν	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν πολιτισμικές επιδράσεις/επιβιώσεις του ρωμαϊκού πολιτισμού σε άλλους πολιτισμούς της αρχαιότητας ή μεταγενέστερων εποχών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν κινηματογραφικές ταινίες που σχετίζονται με την αρχαία Ρώμη και να ετοιμάσουν ψηφιακές παρουσιάσεις για αυτές ή να συνθέσουν σύντομες κινηματογραφικές κριτικές. • Να αναζητήσουν έργα

Ρωμαϊκός κόσμος		<ul style="list-style-type: none"> • Να αξιολογούν τη θέση της λατινομάθειας και ρωμαιομάθειας στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. 	<p>τέχνης (εικαστικά, θεατρικά έργα, όπερες, λογοτεχνικά έργα κ.λπ.) εμπνευσμένα από θέματα της ρωμαϊκής ιστορίας ή/και μυθολογίας και να ετοιμάσουν σύντομες ψηφιακές παρουσιάσεις για αυτά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συζητήσουν στην τάξη για τη θέση του μαθήματος των λατινικών στο εκπαιδευτικό μας σύστημα αξιοποιώντας και τη δική τους εμπειρία.
-----------------	--	--	--

ΛΑΤΙΝΙΚΑ – Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ			
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:	Οι μαθητές/-τριες μπορούν:
Λατινική γλώσσα	Γλωσσική επεξεργασία, κατανόηση και απόδοση στα νέα ελληνικά λατινικού κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να μεταφράζουν στη νεοελληνική γλώσσα αποσπάσματα ή περιόδους λατινικού λόγου με τη βοήθεια λεξιλογίου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να μεταφράσουν ένα λατινικό κείμενο ή μέρος του με τη βοήθεια λεξιλογίου. • Να συμπληρώσουν μεταφράσεις στη νεοελληνική γλώσσα αποσπάσματος λατινικού κειμένου ή περιόδων λατινικού λόγου. • Να αποδώσουν στη νέα ελληνική περιόδους λατινικού κειμένου με τη βοήθεια έντυπων ή/και ηλεκτρονικών λεξικών.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να ελέγχουν την απόδοση μιας λατινικής περιόδου στη νεοελληνική γλώσσα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να σημειώσουν αν η απόδοση μιας λατινικής περιόδου/φράσης στη νέα ελληνική είναι ορθή ή όχι και να διορθώσουν, στη δεύτερη περίπτωση, τα λάθη.
	Βασικά στοιχεία μορφολογίας	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς το πρόσωπο και τον χρόνο) ρηματικούς τύπους της οριστικής όλων των χρόνων της παθητικής φωνής. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς το πρόσωπο και τον χρόνο) ρηματικούς τύπους της υποτακτικής και προστακτικής όλων των χρόνων της ενεργητικής και παθητικής φωνής. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς τον χρόνο) απαρέμφατα της παθητικής φωνής. • Να αναγνωρίζουν 	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίσουν τους ρηματικούς τύπους ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα στην παθητική φωνή και να τους συγκρίνουν με τους αντίστοιχους της ενεργητικής φωνής κατασκευάζοντας πίνακες. • Να εντοπίσουν τα ρήματα του κειμένου που βρίσκονται σε υποτακτική ενεστώτα, παρακειμένου ή μέλλοντα, να τα μετατρέψουν στους αντίστοιχους τύπους της οριστικής και να καταλήξουν σε συμπεράσματα για τον τρόπο σχηματισμού της υποτακτικής. • Να μετασχηματίσουν τους παθητικούς τύπους των συντελικών χρόνων του κειμένου στην ενεργητική φωνή και να εξαγάγουν κανόνες για τον τρόπο σχηματισμού των χρόνων

<p>Λατινική γλώσσα</p>		<p>μορφολογικά (ως προς την πτώση, τον αριθμό και το γένος) τη μετοχή του παθητικού παρακειμένου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των αποθετικών και ημιαποθετικών ρημάτων. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά το γερούνδιο και το γερουνδιακό. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά το σουπίνο. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά τύπους ανώμαλων ρημάτων. • Να αναγνωρίζουν μορφολογικά (ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος) επίθετα όλων των κλίσεων και στους τρεις βαθμούς. 	<p>αυτών στην παθητική φωνή.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Να μετασχηματίζουν μορφολογικά ρηματικούς τύπους (ως προς το πρόσωπο/τον χρόνο/την έγκλιση/τη φωνή) αυτόνομα ή μέσα σε κατάλληλο προτασιακό περιβάλλον. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να μετασχηματίσουν, ως προς την έγκλιση, ρηματικούς τύπους σύντομων προτάσεων και να συζητήσουν στην τάξη για τη διαφορά νοήματος που προκύπτει. • Να κατασκευάσουν, με το λεξιλόγιο που γνωρίζουν, δικές τους σύντομες προτάσεις στα λατινικά και να ζητήσουν από τους/τις συμμαθητές/-τριές τους να τις μετασχηματίσουν αλλάζοντας τη χρονική βαθμίδα του ρήματος.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συγκρίνουν μεταξύ τους τον τρόπο σχηματισμού των ρημάτων σε διαφορετικούς χρόνους/εγκλίσεις/φωνές. • Να συγκρίνουν τον τρόπο σχηματισμού ρημάτων σε συγκεκριμένους χρόνους/εγκλίσεις/ 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συγκρίνουν τον μονολεκτικό τρόπο σχηματισμού των μη συντελικών χρόνων στην παθητική φωνή με τον περιφραστικό σχηματισμό των αντίστοιχων χρόνων σε σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες και να διατυπώσουν τις σκέψεις τους για την επικράτηση των περιφραστικών τύπων στις

Λατινική γλώσσα		φωνές της λατινικής με εκείνον σύγχρονων νεολατινικών γλωσσών που πιθανόν γνωρίζουν ή/και της αρχαίας και νέας ελληνικής.	δεύτερες. • Να αναζητήσουν παρόμοιους τρόπους περιφραστικού σχηματισμού της παθητικής φωνής συντελικών χρόνων σε άλλες γλώσσες που γνωρίζουν (αρχαία και νέα ελληνική, σύγχρονες ευρωπαϊκές, λατινογενείς ή μη γλώσσες).
	Βασικά στοιχεία σύνταξης	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη σημασία των εγκλίσεων σε κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις. • Να αναγνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους εκφοράς της απαγόρευσης. • Να αναγνωρίζουν δευτερεύουσες ονοματικές και επιρρηματικές προτάσεις ως προς τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς τους και ως προς τη συντακτική τους λειτουργία. • Να αναγνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους εκφοράς των ευθειών ερωτήσεων. • Να αναγνωρίζουν τα είδη της μετοχής και τη συντακτική τους λειτουργία. • Να αναγνωρίζουν τους τρόπους εκφοράς της σύγκρισης. • Να αναγνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους εκφοράς του χρόνου, της αιτίας και του σκοπού. • Να αναγνωρίζουν τη λειτουργία του σουπίνου. • Να αναγνωρίζουν τη λειτουργία του γερουνδίου/γερουνδικού και τη γερουνδική έλξη. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίσουν στο κείμενο διαφορετικούς τρόπους εκφοράς του χρόνου, της αιτίας και του σκοπού και να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικούς τρόπους δήλωσης των εννοιών αυτών, όπου είναι δυνατό. • Να εντοπίσουν στο κείμενο την εκφορά της απαγόρευσης και να δηλώσουν την έννοια με διαφορετικό τρόπο εκφοράς. • Να μελετήσουν και να καταγράψουν τις διαφορετικές χρήσεις του <i>ut</i> στις δευτερεύουσες τελικές, βουλητικές, συμπερασματικές ή ενδοιαστικές προτάσεις του κειμένου και να μελετήσουν τη χρήση της υποτακτικής σε αυτές. • Να συντάξουν κατάλογο με τους διαφορετικούς τρόπους εισαγωγής των ευθειών ερωτήσεων και να σημειώσουν τις διαφορές σημασίας. • Να εντοπίσουν στο κείμενο την εκφορά του β' όρου σύγκρισης και να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικό τρόπο δήλωσής του, αν αυτό είναι δυνατό. • Να συγκρίνουν τη χρήση της υποτακτικής παρατατικού και υπερσυντελικού στον εξαρτημένο λόγο μελετώντας το νόημα των δευτερευουσών προτάσεων του κειμένου που εκφέρονται με υποτακτική των δύο αυτών χρόνων, κατασκευάζοντας σχετικούς πίνακες ή νοητικούς χάρτες.

<p>Λατινική γλώσσα</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Να συντάξουν κατάλογο με τις χρήσεις του σουπίνου σε ένα κείμενο, σημειώνοντας τον όρο εξάρτησης και τη συντακτική του σημασία. • Να συντάξουν πίνακα με τις χρήσεις του γερουνδίου σε ένα κείμενο και να σημειώσουν τη συντακτική του λειτουργία. • Να σημειώσουν σε ένα κείμενο τις περιπτώσεις στις οποίες είναι εφικτή μια γερουνδιακή έλξη και να την πραγματοποιήσουν. • Να σημειώσουν σε ένα κείμενο τις υποχρεωτικές και μη υποχρεωτικές γερουνδιακές έλξεις που παρατηρούν. • Να μετατρέψουν την παθητική σύνταξη σε ενεργητική σε όλες τις γερουνδιακές έλξεις ενός κειμένου, επισημαίνοντας με έμφαση τις περιπτώσεις στις οποίες η παθητική σύνταξη είναι υποχρεωτική.
	<ul style="list-style-type: none"> • Να μετασχηματίζουν μετοχές σε ισοδύναμες νοηματικά δευτερεύουσες προτάσεις. • Να μετασχηματίζουν δευτερεύουσες προτάσεις σε μετοχές. • Να μετασχηματίζουν τον τρόπο εισαγωγής ή/και εκφοράς μιας δευτερεύουσας πρότασης. • Να μετασχηματίζουν υποθετικούς λόγους από το ένα είδος στο άλλο και να παρατηρούν την αλλαγή στο νόημα. • Να μετασχηματίζουν περιόδους από τον ευθύ λόγο στον 	<ul style="list-style-type: none"> • Να μετατρέψουν ρηματικούς τύπους δευτερευουσών προτάσεων από την υποτακτική ενεστώτα στην υποτακτική του παρακειμένου ή μέλλοντα και να μελετήσουν τη διαφορά στο νόημα. • Να μετατρέψουν σε φράσεις του κειμένου την παθητική σύνταξη σε ενεργητική και με βάση τις γνώσεις τους για τη λειτουργία της παθητικής σύνταξης σε άλλες γλώσσες (αρχαία και νέα ελληνική, σύγχρονες ευρωπαϊκές, λατινογενείς ή μη) να διατυπώσουν τις σκέψεις τους για τη λειτουργία της παθητικής σύνταξης στο κείμενο. • Να μετατρέψουν ρηματικούς τύπους δευτερευουσών προτάσεων από την υποτακτική ενεστώτα στην υποτακτική του παρακειμένου ή μέλλοντα και 	

<p>Λατινική γλώσσα</p>		<p>πλάγιο και το αντίστροφο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εκφέρουν με άλλους τρόπους, με ή χωρίς σημασιολογική διαφορά, τις επιρρηματικές έννοιες του χρόνου, της αιτίας και του σκοπού. • Να μετασχηματίζουν την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και το αντίστροφο. 	<p>να μελετήσουν τη διαφορά στο νόημα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να μετατρέψουν δευτερεύουσες αιτιολογικές ή χρονικές προτάσεις στις αντίστοιχες μετοχές. • Να μετατρέψουν δευτερεύουσες βουλητικές προτάσεις σε τελικά απαρέμφατα, αν είναι δυνατό με βάση τη σύνταξη του ρήματος εξάρτησης. • Να μετατρέψουν στην υποτακτική τους ρηματικούς τύπους του κειμένου που βρίσκονται στην προστακτική και να επισημάνουν την αλλαγή στο νόημα. • Να διατυπώσουν φράσεις του κειμένου που εκφράζουν απαγόρευση με άλλους ισοδύναμους σημασιολογικά τρόπους. • Να διατυπώσουν στα νέα ελληνικά ευθείες ερωτήσεις για ποικίλα θέματα της καθημερινότητάς τους και με τη βοήθεια έντυπων ή/και ηλεκτρονικών λεξικών να τις μεταφέρουν στη λατινική γλώσσα. • Να μετασχηματίσουν υποθετικούς λόγους από το ένα είδος σε άλλο. • Να συμπληρώσουν την υπόθεση ή την απόδοση ενός υποθετικού λόγου. • Να σχηματίσουν με το λεξιλόγιο που γνωρίζουν σύντομες δικές τους περιόδους λόγου (π.χ. σκέψεις, επιθυμίες – ευχές, ερωτήσεις) και να αναθέσουν σε κάποια μέλη της ομάδας (κάνοντας χρήση του πλάγιου λόγου) να μεταφέρουν τα λόγια τους στο σύνολο της τάξης. • Να μετασχηματίσουν φράσεις, ώστε να εκφέρουν την επιρρηματική έννοια του σκοπού με διαφορετικό τρόπο.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συγκρίνουν συντακτικές δομές της λατινικής με 	<ul style="list-style-type: none"> • Να μελετήσουν τη συντακτική λειτουργία των μετοχών του κειμένου, να τη

<p>Λατινική γλώσσα</p>		<p>αντίστοιχες της αρχαίας ή/και νέας ελληνικής ή άλλων σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών.</p>	<p>συγκρίνουν με την αντίστοιχη λειτουργία της μετοχής στην αρχαία και τη νέα ελληνική και να συζητήσουν για τη χρήση της μετοχής στις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες που γνωρίζουν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διερευνήσουν τη χρήση του γερονδίου και του σουπίνου στη λατινική γλώσσα και να τη συγκρίνουν με τη χρήση των τύπων αυτών σε σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες κατασκευάζοντας σχετικούς πίνακες ή νοητικούς χάρτες. • Να εντοπίσουν τα ρήματα που βρίσκονται σε υποτακτική σε κύριες προτάσεις, να μελετήσουν τη λειτουργία της υποτακτικής και να τη συγκρίνουν με την αντίστοιχη λειτουργία της υποτακτικής στην αρχαία και τη νέα ελληνική κατασκευάζοντας σχετικούς πίνακες ή νοητικούς χάρτες. • Να εντοπίσουν αντιστοιχίες μεταξύ των υποθετικών λόγων στα λατινικά και τα αρχαία ελληνικά κατασκευάζοντας σχετικούς πίνακες ή νοητικούς χάρτες.
	<p>Βασικό λεξιλόγιο, ετυμολογία και στερεότυπες λατινικές φράσεις</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν λέξεις ενός λατινικού κειμένου που συνδέονται ετυμολογικά με συγκεκριμένες νεοελληνικές λέξεις. • Να εντοπίζουν λέξεις ενός λατινικού κειμένου που συνδέονται ετυμολογικά με λέξεις της αρχαίας ελληνικής ή προέρχονται από αυτήν. • Να εντοπίζουν νεοελληνικές λέξεις που προέρχονται ετυμολογικά από λέξεις ενός λατινικού κειμένου. • Να χρησιμοποιούν σωστά σε κατάλληλο 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν, με τη βοήθεια διαθέσιμων λεξικών, λέξεις της αρχαίας και της νέας ελληνικής που σχετίζονται ετυμολογικά με συγκεκριμένες λατινικές λέξεις του κειμένου. • Να αναζητήσουν σε λεξικά λέξεις ή/και φράσεις της

Λατινική γλώσσα		κειμενικό περιβάλλον λατινικές φράσεις/λέξεις που επιβιώνουν στη σύγχρονη επικοινωνία.	<p>λατινικής που χρησιμοποιούνται στη νέα ελληνική και να τις χρησιμοποιήσουν σε κατάλληλο κειμενικό περιβάλλον.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν σε ηλεκτρονικά σώματα κειμένων λέξεις ή/και φράσεις της λατινικής που χρησιμοποιούνται στη νέα ελληνική και να αναζητήσουν τη σημασία τους από τα συμφραζόμενα. • Να χρησιμοποιήσουν λατινική έκφραση σε κατάλληλο διαπροτασιακό περιβάλλον.
Ρωμαϊκός κόσμος	Θέματα ρωμαϊκού πολιτισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Να διερευνούν και να παρουσιάζουν θέματα του πνευματικού βίου των αρχαίων Ρωμαίων (δίκαιο, θρησκεία/λατρεία/μαγεία, μυθολογία και τέχνη, φιλοσοφία/επιστήμες και τεχνολογία) αξιοποιώντας ψηφιακά εργαλεία. • Να εντοπίζουν και να παρουσιάζουν μνημεία του ρωμαϊκού πολιτισμού στον τόπο τους ή γενικότερα στην Ελλάδα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να μελετήσουν, με τη βοήθεια έντυπου ή/και ψηφιακού υλικού, τη σημασία λατινικών φράσεων που χρησιμοποιούνται στη νομική γλώσσα και να τις επαναχρησιμοποιήσουν σε δικά τους κείμενα. • Να αναζητήσουν, σε σώματα ελληνικών κειμένων, όρους της αρχαίας ρωμαϊκής θρησκείας (π.χ. <i>σιβυλλικός, ποντίφικας</i>), και να μελετήσουν τη σημασία τους. • Να αναζητήσουν πληροφορίες για αρχαιοελληνικούς μύθους στις «Μεταμορφώσεις» του Οβιδίου και να συνθέσουν σχετική ψηφιακή παρουσίαση. • Να αναζητήσουν σε ιστοσελίδες αρχαιολογικών μουσείων της Ελλάδας γλυπτά της ρωμαϊκής περιόδου και να καταγράψουν τη θεματολογία τους. • Να δημιουργήσουν μια ψηφιακή έκθεση με σημαντικά ρωμαϊκά μνημεία που βρίσκονται στη Ρώμη ή/και στην Ευρώπη ή/και στον ελλαδικό χώρο ή/και στην περιοχή τους.
		• Να αποτιμούν τη	• Να αναζητήσουν, με τη

Ρωμαϊκός κόσμος		<p>σημασία του ρωμαϊκού δικαίου για την εξέλιξη του δικαικού συστήματος στη μεσαιωνική, νεότερη και σύγχρονη Ευρώπη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποτιμούν την αξία της ρωμαϊκής τέχνης. 	<p>βοήθεια έντυπου ή/και ψηφιακού υλικού, τα βασικά χαρακτηριστικά της στωικής ή/και επικούρειας φιλοσοφίας, να τα εντοπίσουν σε αποσπάσματα της ρωμαϊκής λογοτεχνίας και να συζητήσουν στην τάξη τους προβληματισμούς τους για την επικούρεια στάση ζωής.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συσχετίζουν τη φιλοσοφία στην αρχαία Ρώμη με τα βασικά φιλοσοφικά ρεύματα της κλασικής και ελληνιστικής αρχαιότητας. • Να συγκρίνουν πτυχές του πνευματικού βίου των αρχαίων Ρωμαίων με εκείνες των αρχαίων Ελλήνων και να αναγνωρίζουν επιδράσεις του αρχαιοελληνικού πολιτισμού στον ρωμαϊκό. • Να συγκρίνουν τη ρωμαϊκή τέχνη με την αρχαία ελληνική. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν και να καταγράψουν σε συγκριτικό πίνακα τις λατινικές ονομασίες του αρχαιοελληνικού «δωδεκάθεου». • Να συζητήσουν στην τάξη με τη βοήθεια υποστηρικτικού υλικού την επίδραση της αρχαιοελληνικής τέχνης στη ρωμαϊκή. • Να μελετήσουν, μέσα από γραμματολογικό υλικό, τα βασικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων λογοτεχνικών ειδών της ρωμαϊκής γραμματείας (π.χ. έπος), να τα συγκρίνουν με αντίστοιχα της αρχαιοελληνικής γραμματείας και να συζητήσουν κατά πόσον η πρώτη αποτελεί δουλική μίμηση της δεύτερης. • Να διερευνήσουν, με βάση υποστηρικτικό υλικό, διαφορές της ρωμαϊκής από την αρχαιοελληνική θρησκεία και να τις παρουσιάσουν σε ένα σχετικό σύντομο δοκίμιο.
	Ρωμαϊκή κοινωνία	<ul style="list-style-type: none"> • Να διερευνούν και να παρουσιάζουν θέματα του καθημερινού βίου των αρχαίων Ρωμαίων αξιοποιώντας ψηφιακά εργαλεία. • Να διερευνούν και να παρουσιάζουν πτυχές της πολιτικής ζωής της αρχαίας Ρώμης με τη βοήθεια έντυπου και ψηφιακού 	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίσουν και να παρουσιάσουν στοιχεία ρωμαϊκού πολιτισμού σε ιστορίες κόμικς που τοποθετούνται στην αρχαία Ρώμη. • Να μελετήσουν και να παρουσιάσουν τον τρόπο διεξαγωγής των αρματοδρομιών ή των μονομαχιών και τη σημασία τους για τη ρωμαϊκή κοινωνία με βάση έντυπο ή/και ψηφιακό υλικό/αποσπάσματα από

Ρωμαϊκός κόσμος		υλικού/εργαλείων (π.χ. μελέτες, κείμενα της λατινικής γραμματείας, ιστότοποι αρχαιογνωστικού περιεχομένου, κινηματογραφικές ταινίες και ταινίες τεκμηρίωσης).	κινηματογραφικές ταινίες και να συζητήσουν στην ολομέλεια της τάξης για την κοινωνική διάσταση των θεαμάτων στη σύγχρονη εποχή, παραβάλλοντάς τη με την αρχαία. <ul style="list-style-type: none"> • Να αποτυπώσουν την πολιτειακή δομή στην αρχαία Ρώμη κατά τη δημοκρατική περίοδο αξιοποιώντας ψηφιακούς νοητικούς χάρτες.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να σχολιάζουν και να ερμηνεύουν κείμενα της ρωμαϊκής γραμματείας ως προς τις πολιτικές τους συνδηλώσεις ή τις πολιτικές θέσεις που εκφράζουν. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συζητήσουν για τα παραδοσιακά ήθη στην αρχαία Ρώμη, αλλά και για παραδείγματα, ιστορικά ή λογοτεχνικά, αμφισβήτησής τους, μελετώντας συγκεκριμένα λογοτεχνικά αποσπάσματα ή/και βοηθητικό υλικό (μελέτες, εικαστικό υλικό).
		<ul style="list-style-type: none"> • Να συσχετίζουν ή να συγκρίνουν θέματα της πολιτικής ζωής των αρχαίων Ρωμαίων με ανάλογα άλλων λαών της αρχαίας, μεσαιωνικής και νεότερης/ σύγχρονης εποχής. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν κοινοβουλευτικά σώματα σε διάφορες χώρες του κόσμου με τον τίτλο «Σύγκλητος» και να διερευνήσουν τη λειτουργία τους.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να αποτιμούν κριτικά πολιτικά φαινόμενα του ρωμαϊκού κόσμου (π.χ. πολιτική διαστρωμάτωση, πολιτικοί θεσμοί). 	<ul style="list-style-type: none"> • Να συζητήσουν σε αγώνα λόγων τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα ενός τέτοιου θεσμού. • Να συζητήσουν στην τάξη για τη θέση των πολιτικών αξιών στις σύγχρονες κοινωνίες και την πολιτική εκμετάλλευσή ή εργαλειοποίησή τους από συγκεκριμένες ιδεολογίες.
	Θέματα ρωμαϊκής ιστορίας	<ul style="list-style-type: none"> • Να αφηγούνται και να παρουσιάζουν με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων γεγονότα της ιστορίας της αρχαίας Ρώμης (αυτοκρατορική περίοδος). 	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρακολουθήσουν κινηματογραφική ταινία σχετική με την ιστορία της σύγκρουσης του Οκταβιανού με τον Αντώνιο και με τη βοήθεια και υποστηρικτικού υλικού να συνθέσουν μια παρουσίαση για τη σύγκρουση αυτή, τη σημασία της για την ιστορική πορεία της Ρώμης και να σχολιάσουν τον κινηματογραφικό τρόπο παρουσίασης των ιστορικών προσώπων που εμπλέκονται

Ρωμαϊκός κόσμος		<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν την «αυτοκρατορική ιδέα» της αρχαίας Ρώμης και τις επιβιώσεις της στον Μεσαίωνα και τη σύγχρονη εποχή. • Να σχολιάζουν την «εθνική ιδεολογία» των αρχαίων Ρωμαίων και να τη συγκρίνουν με παρόμοιες ιδεολογίες της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας. 	<p>σε αυτήν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συζητήσουν για την αυτοκρατορική ιδέα στη Ρώμη με βάση λογοτεχνικά αποσπάσματα της αυτοκρατορικής περιόδου της Ρώμης ή/και υποστηρικτικό υλικό, να αναζητήσουν παραδείγματα «εθνικών ιδεολογιών» στη νεότερη και σύγχρονη εποχή και να διατυπώσουν τους προβληματισμούς τους για τον ρόλο της πολιτικής προπαγάνδας στη σύγχρονη εποχή.
	Ελλάδα, Ρώμη, Ευρώπη: Από το παρελθόν στο παρόν	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν πολιτισμικές επιδράσεις/επιβιώσεις του ρωμαϊκού πολιτισμού σε άλλους πολιτισμούς της αρχαιότητας ή μεταγενέστερων εποχών. • Να αξιολογούν τη θέση της λατινομάθειας και ρωμαιομάθειας στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσουν κινηματογραφικές ταινίες που σχετίζονται με την αρχαία Ρώμη και να ετοιμάσουν ψηφιακές παρουσιάσεις για αυτές ή να συνθέσουν σύντομες κινηματογραφικές κριτικές. • Να αναζητήσουν έργα τέχνης (εικαστικά, θεατρικά έργα, όπερες, λογοτεχνικά έργα κ.λπ.) εμπνευσμένα από θέματα της ρωμαϊκής ιστορίας ή/και μυθολογίας και να ετοιμάσουν σύντομες ψηφιακές παρουσιάσεις για αυτά. • Να συζητήσουν στην τάξη για τη θέση του μαθήματος των Λατινικών στο εκπαιδευτικό μας σύστημα αξιοποιώντας και τη δική τους εμπειρία.
		<ul style="list-style-type: none"> • Να σχολιάζουν τον τρόπο με τον οποίο έβλεπαν οι αρχαίοι Ρωμαίοι τους Έλληνες. • Να παρουσιάζουν και να ερμηνεύουν τη στάση των Ρωμαίων απέναντι στους χριστιανούς. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να μελετήσουν ιστορικό υλικό και αγιολογικά κείμενα, να καταγράψουν βασικές πληροφορίες για τους διωγμούς των χριστιανών από Ρωμαίους αυτοκράτορες και να συζητήσουν για τα αίτια της σύγκρουσης της ρωμαϊκής εξουσίας με τον Χριστιανισμό. • Να συζητήσουν στην τάξη για την εξέλιξη της σχέσης πολιτικής εξουσίας και Χριστιανισμού στα μεσαιωνικά χρόνια και στη νεότερη και σύγχρονη εποχή με αφορμή τη σύγκρουση των

Ρωμαϊκός κόσμος			δύο αυτών πόλων (πολιτικής εξουσίας και Χριστιανισμού) στα ρωμαϊκά χρόνια.
	Γλώσσα και γραμματεία των Ρωμαίων	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν τη θέση της λατινικής γλώσσας μέσα στο πλαίσιο της ινδοευρωπαϊκής γλωσσικής οικογένειας. • Να γνωρίζουν τις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες που αποτελούν εξέλιξη της λατινικής. • Να αξιολογούν τη θέση της λατινικής γλώσσας στον κοινωνικό, πολιτικό και πνευματικό κόσμο μεταγενέστερων εποχών (Μεσαίωνας, νεότερος και σύγχρονος κόσμος). • Να αναγνωρίζουν βασικούς εκπροσώπους της λατινικής λογοτεχνίας και να γνωρίζουν βασικά εργοβιογραφικά στοιχεία για αυτούς. • Να γνωρίζουν βασικά είδη της ρωμαϊκής γραμματείας και τα χαρακτηριστικά τους. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να καταγράψουν σε πίνακες βασικά στοιχεία της λατινικής γλώσσας (προέλευση, σχέση με άλλες ινδοευρωπαϊκές γλώσσες της αρχαιότητας, αλλά και του σύγχρονου κόσμου). • Να αποτυπώσουν, με τη βοήθεια νοητικού χάρτη, τη θέση της λατινικής γλώσσας στην ινδοευρωπαϊκή γλωσσική οικογένεια. • Να αναζητήσουν σε ιστότοπους ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών επιστημονικά έργα γραμμένα στη λατινική γλώσσα και να καταγράψουν τη θεματολογία και την περίοδο συγγραφής τους, διατυπώνοντας υποθέσεις για την προτίμηση του ακαδημαϊκού χώρου στη λατινική γλώσσα σε παλαιότερες εποχές. • Να αναζητήσουν στο διαδίκτυο περιπτώσεις σύγχρονων κειμένων κάθε είδους (ειδήσεις, λογοτεχνικά έργα, κόμικς κ.λπ.) μεταφρασμένων στα λατινικά. • Να κατασκευάσουν ψηφιακές παρουσιάσεις για Ρωμαίους συγγραφείς. • Να μελετήσουν, μέσα από γραμματολογικό υλικό, τα βασικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων λογοτεχνικών ειδών της ρωμαϊκής γραμματείας (π.χ. έπος, σάτιρα, ελεγεία), να τα συγκρίνουν με αντίστοιχα της αρχαιοελληνικής γραμματείας (αν υπάρχουν) και να συζητήσουν στην τάξη κατά πόσον η πρώτη αποτελεί δουλική μίμηση της δεύτερης.